

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY

Az adomány

KOMÉDIA KILENC KÉPBEN I. RÉSZ

Szereplők

Élők:

APOSTOL ANDRÁS piros trikóban (35 év körüli)

MÁRIA – fehér szoknyában, Apostol korábbi szerelme (33 év körüli)

FERENC – szalmakalapban, Apostol gyerekkori barátja (35 év körüli)

TEREZA – fekete nadrágban, híres énekesnő (28-30 év körüli)

HALÁSZ BRIGITTA – egyszerre anyás és tanárnős (47 év körüli)

APOSTOL ANYJA – erősen sminkelt, rozzant (68-70 éves)

Holtak:

APOSTOL NAGYAPJA – nagypapa korú, de jó kiállású férfi, ősz lobonccal

MÁRIA ANYJA – ápolt, szép nő (33 éves, mint Mária)

MÁRIA NAGYANYJA – nagymamás

Egyebek:

MESÉLŐ

KEZESLÁBASOS

HANG

AFRODITÉ HANGJA

UTCAI JÁRÓKELŐK, GYEREKEK

1.

Napsütött lakás, kora nyári reggel. Berendezés puritán: egy-két szék vagy puff, heverő, két öreg fotel, talán egy nagy tükör és néhány polc. Minden mozdítható, minden jelenetben mindig ugyanaz. A színpad nézőtér felé eső, nyitott felén (elöl), a szélen egy ablak. Oldalt, hátul még egy. Szabad mozgásra mindenütt elegendő a hely. Fiatal nő fehér szoknyában tánclépéseket gyakorol. Csengőszó. Férfi érkezik szalmakalapban.

A nő a férfi elé megy. Távolságtartó puszilkodás.

FERENC Mit akar?

MÁRIA Azt sose tudni.

FERENC Igaz. Pedig nem titokzatoskodik. Mégse tudni. Ez a titokzatos. Valami történt?

MÁRIA Ezt kérdeztem én is.

FERENC Mit felelt?

MÁRIA Hogy igen. Úgy is lehet mondani. Mert valami mindig történik. Most mégis talán lényegesebb, hogy valami nem történt.

FERENC Erről beszéltek. Ez ő. Mást nem mondott?

MÁRIA De. Hogy meg fogunk lepődni.

FERENC Nyert a lottón.

MÁRIA Ezt hogy raktad össze?

FERENC Nem nyerni: mindennapos. Nem nem nyerni, vagyis nyerni: kivételes, tehát meglepő.

MÁRIA Elismerésem.

FERENC Nem faggattad?

MÁRIA Ismered. Nem lehet faggatni. Meg fogunk lepődni. Mondtam, jó, de gyorsan, mert tízkor táncórára megyek. *(tánclépéseket tesz)*

FERENC Mire ő?

MÁRIA Időnk aztán lesz bőven.

FERENC Hogyhogy?

MÁRIA Nem tudom. Ennyit mondott.

FERENC Lehet, hogy tényleg nyert?

MÁRIA *(nevet)* Te mondtad, nem én.

FERENC Kis pénz miatt nem csinálna ilyen felhajtást.

MÁRIA És mi van, ha veszített? Vagy ha beteg?

FERENC Kizárt. Soha nem beteg. Mindenki lehet beteg, de ő nem beteg. Láttad valaha betegnek? Veszíteni meg csak az tud, aki játszik. Ő nem kártyázik, nem rulettezik, nem fogad. Láttad valaha fogadni? „A szerencsejáték a tehetetlenség látványos beismerése.”

MÁRIA Kaszinóba jár.

FERENC Hogy az embereket figyelje. Nem a játék érdekli, hanem a játszók.

MÁRIA Megházasodik?

FERENC Tereza? *(elgondolkodik, megrázza a fejét)* Kétlem.

MÁRIA Miért ne?

FERENC A pénze nem érdekli. A hírnévre sem ad. Szerintem azt sem tudja, hogy énekel. Az szereti őt. Ő meg nem szereti. Azt hiszem, sajnálja. De az ágyban jól vannak. Rejtélyes.

MÁRIA Mi rejtélyes?

FERENC Mindig megdöbbenek, ha azt hallom, nélkülem is van jó szex.

MÁRIA Marha! Honnan tudod, hogy jól vannak?

FERENC Megkérdeztem.

MÁRIA Kitől?

FERENC Terezától. Ki mástól?

MÁRIA Elutazik Tibetbe. Szerzetesnek áll.

FERENC Nincs valami gyógyszered? Széthasad a fejem.

MÁRIA Nincs. Nekem még soha életemben nem fájt a fejem.
FERENC Disznóság. Legalább ne kérkedj vele.
MÁRIA Szégyelljem magam?
FERENC Jaj, ne! Nitroglicerin lotyog a koponyámban.
MÁRIA Igyál valamit.
FERENC Mi van?
MÁRIA Bor. Pálinka. Sör.
FERENC Ááá... Csak rosszabb lenne. *(rágódik)* Tibet? Lehetne. Szerintem mégis inkább nyert.
MÁRIA Most mondtad: nem lottózik. Soha életében nem vett egyetlen szelvényt sem.
FERENC *(rágódik)* Ezért meglepő. ... Vagy örökölt.

Csengőszó. Apostol András érkezik. Köszönés helyett puszik, futó ölelés.

MÁRIA Nyúzott vagy.
APOSTOL ANDRÁS Mihez képest?
FERENC Jó vagy rossz?
MÁRIA Ülj le. Iszol valamit?
APOSTOL ANDRÁS Jó vagy rossz? Egyszerű kérdés. Mégsem tudom a választ.
Majd meglátjuk.
MÁRIA Beszélj. Tízre próbálni megyek.
APOSTOL ANDRÁS Essünk túl rajta. Bármit kívánok, az nyomban teljesül.
MÁRIA Hogy érted ezt?
APOSTOL ANDRÁS Ahogy mondom.
MÁRIA Bármit kívánsz, az teljesül?
APOSTOL ANDRÁS Nyomban teljesül.
FERENC *(elképedve)* Ezért hívtál ide? Hogy ezt közöld velünk?
APOSTOL ANDRÁS Ezért.
FERENC Jó neked. Gratulálunk. Szerencsés alkat vagy: nincsenek teljesíthetetlen vágyaid. Nekem legfeljebb minden második kívánságom teljesül. ... Az sem mindig nyomban.
APOSTOL ANDRÁS Nem érted.
FERENC Mit lehet ezen nem érteni? Minden kívánságod teljesül. Jó neked.
APOSTOL ANDRÁS Nyomban teljesül. *(Máriához fordul)* Mit szeretnél? Kívánj valamit.
MÁRIA *(kis töprengés után)* Legyen szép idő.
APOSTOL ANDRÁS Ragyogó idő van.

Csend. Végül Ferenc szólal meg.

FERENC Múljon el a fejfájásom.

APOSTOL ANDRÁS Múljon el.
FERENC *(figyel, meglotyogtatja a fejét)* Jé!
APOSTOL ANDRÁS *(Máriához)* Hát te? Mit szeretnél?
FERENC Mit lehet?
APOSTOL ANDRÁS Bármit.
FERENC Amit csak akarok?
APOSTOL ANDRÁS Amit csak akarsz.
FERENC Lehet, hogy már amúgy is elmúlt?
APOSTOL ANDRÁS Rendben. Fájjon újra.
FERENC *(a fejéhez kap)* Ne-ne-ne! Vedd el! Inkább elhiszem!
APOSTOL ANDRÁS Múljon el. *(Máriához)* Balettcipőt? Napernyőt? Egy csokor rózsát?

Mária tanácstalanul felhúzza a vállát.

APOSTOL ANDRÁS Rózsát neki. Vöröset. A többit majd később.

*Kezslábasos férfi behoz egy csokor rózsát,
a lány kezébe adja, aztán eltűnik. Csönd. A lány beleszagol a virágba.*

MÁRIA Illatos. Olyan, mint az igazi.
APOSTOL ANDRÁS Olyan, mert igazi.
FERENC Bármit lehet?
APOSTOL ANDRÁS Amit csak akarsz.
FERENC Pénzt is?
APOSTOL ANDRÁS Azt is.
FERENC Kérek.
APOSTOL ANDRÁS Pénzt neki. Húszezreket. Papírzacskóban. Sokat. Tízmilliót.

*A kezslábasos férfi behoz egy nagy papírzacskót,
Ferenc kezébe adja, aztán eltűnik. A férfi belenyúl a zacskóba, kivesz egy köteg pénzt.
Megszagolja.*

FERENC Illatos. Kívánhatok még egyet?
APOSTOL ANDRÁS Kívánj. Azért vagyunk itt.
FERENC Akkor kívánok még egyet.
APOSTOL ANDRÁS Jó. Mit?
FERENC Még egy zacskót. Ha lehet.
APOSTOL ANDRÁS Kettőt is.
FERENC Akkor kettőt.
APOSTOL ANDRÁS Még két zacskó pénzt neki.

*A kezeslábasos újabb két papírzacskót hoz,
Ferenc karjába teszi, eltűnik.*

APOSTOL ANDRÁS *(a nőhöz fordul)* Más valamit?
MÁRIA Tényleg bármit lehet?
APOSTOL ANDRÁS Bármit.
MÁRIA Lehetetlent is?
APOSTOL ANDRÁS Nincs lehetetlen.
MÁRIA Szeretném látni az anyámat.
APOSTOL ANDRÁS *(kis szünet után)* Túl gyors lesz. Biztosan akarod?
MÁRIA Lehet, vagy nem lehet?
APOSTOL ANDRÁS Lehet, hogy fájni fog.
MÁRIA Igen vagy nem?
APOSTOL ANDRÁS *(kis csönd után.)* Igen.
FERENC Miről beszéltek? Elment az eszetek?

*Lerakja a zacskókat,
néhány köteg pénzzel a kezében közelebb megy a másik kettőhöz.*

Ez jó trükk. De csak papír. Mindegy, hogy igazi vagy hamis. Nem egészen mindegy, de értitek...
APOSTOL ANDRÁS *(felemeli a kezét, megnyugtatóan rámosolyog a férfitra, de a nőhöz beszél)* Akarod?
MÁRIA Igen.
APOSTOL ANDRÁS Meggondoltad?
MÁRIA Hülye vagy? Dehogyan.
APOSTOL ANDRÁS Akkor mégsem?
MÁRIA Dehogynem!
APOSTOL ANDRÁS Hány éves legyen?
MÁRIA Mint kislánykoromban. Amikor nyolc éves voltam.
FERENC Olyan legyen, amilyennek szeretné.

Csinosan öltözött nő sétál be. Egyidős lehet velük. Megáll, körülnéz. Köszön.

MÁRIA ANYJA Jó napot.

*Senki nem szól, senki nem mozdul. Mária úgy mered rá,
mint aki kísértetet lát. Elejti a csokrot. Apostol András az egyetlen, aki kezelni tudja
a helyzetet.*

APOSTOL ANDRÁS Jó napot kívánok.
MÁRIA ANYJA Hol vagytok? Kik maguk?

MÁRIA (*közelít hozzá, de nem meri megérinteni*) Anya?
MÁRIA ANYJA Ki maga? Maguk itt rám várnak? Kik maguk? Hogy kerültem ide?
MÁRIA Megérinthetlek?
MÁRIA ANYJA Mit beszél? Semmit sem értek.
MÁRIA Megérinthetlek?
MÁRIA ANYJA Miért érintene?
MÁRIA Anya. Nem ismersz meg?
MÁRIA ANYJA Nem. Szégyellem, de nem. Ki maga?
MÁRIA Nem látod?
MÁRIA ANYJA Mit nem látok? (*segítségkérően körülnéz*) Mi ez az egész?
FERENC Én semmit sem tudok.
MÁRIA Anya! (*a nő nyakába omlik, zokog*) Anya! Ölelj meg!
APOSTOL ANDRÁS (*közel lép*) Köszönöm. Ne haragudjon. Vizionlátásra.

Az anya kiszabadítja magát az ölelésből, megfordul, kísétál.

MÁRIA (*mint aki álomból riad*) Hova lett?
FERENC Mi ez? Hipnózis?
MÁRIA Hol az anyám?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Mi ez az egész?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Szellemkép volt? Mi volt ez?
APOSTOL ANDRÁS Ő volt.
FERENC És a pénz? Valódi?
APOSTOL ANDRÁS Igen.
MÁRIA Most hol van?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Hová lett?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Mi ez az egész?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Ne hazudj. Mondd meg, mert...

Ökölrel nekiesik a férfinak, aki hagyja, hogy üssék, aztán szelíden lefogja, magához öleli.

APOSTOL ANDRÁS Vissza az egész. Kezdődjön újra. Onnan, hogy megjövök.

Sötétség. Gong. Mély zengésű, amilyen a tibeti kolostorokban szól.

2.

A színen Mária. A kanapén hever, nyalókat szopogat, olvas, tévét néz, mobilozik vagy számítógépezik, esetleg mindet egyszerre.

MESÉLŐ (*besétál*) Ha még nem derült volna ki, ő Mária. Ahogy mondani szokták: nehéz gyerekkora volt. Sokáig meg volt róla győződve, hogy csúnya. Anyja mindent elkövetett, hogy Mária utálja magát. Nem szándékosan csinálta. Féltékeny volt rá. Féltette tőle az apját. Mária nem haragszik rá, ezért nem, hiszen ezt nem tudja. Azért haragszik rá, mert úgy érzi, anyja cserbenhagyta. Tíz éves volt, amikor végzett magával. Az anyja harminchárom. Mária most éppen annyi, mint amikor az anyja meghalt. Szeretné azt hinni, hogy az anyja véletlenül vett be egy fél marék altatót. Lelke mélyén tisztában van az igazsággal. Annál is inkább, mert a mamája gyógyszerész volt. Az apja? Az apja nem számít. Magas, sötét bőrű, fényes hajú férfi. Mediterrán alkat. Jó képű lenne, ha mesterkéltn mosolya és üres tekintete nem árulná el. Nem szívesen mondom ezt, de higgyék el, érdektelen. Máriát az anyai nagyanyja nevelte fel. Napjában hússzor elmondta neki, hogy ő a világ legszebb kislánya. Mária azt hitte, ezzel akarja vigasztalni őt a csúnyságáért. Nem volt igaza. A nagymama valóban kompenzálni akart, és hazudott, de nem azért, mert Máriát csúnyának látta, hanem azért, mert lelkiismeret-furdalás gyötörte. Ugyanis a kislányt okolta a lánya haláláért. Ezt soha nem vallotta be magának, és ha szembesítenék vele, akkor sem hinné el. Mária az anyai nagyapját szerette, mert az kedves volt hozzá és szelíd, pipadohány illata lengte körül, esténként odaült az ágya mellé, cirógatta a hátát, a hasát, a combját, a talpát, fejből mesélt neki indiános és állatos meséket. Ne, ne, ne! Ne gondoljanak rosszra. Szerette az unokáját. Nyáron, ha kettesben lesétáltak a folyóhoz, fagyiztak. Télen sült gesztenyét rágicsáltak. Amikor megtudta, hogy beteg, nagyapja ajándékozott Máriának egy cicát. Azért, hogy ha meghal, rá emlékeztesse. Mária tizenkét éves volt, amikor a nagyapját elvitte a tüdőrák.

MÁRIA (*mintha maga is elgondolkodna a múlton*) Ő volt az első ember, akit megsirattam. Azt hiszem, anyámat máig nem sirattam el.

MESÉLŐ A cicát tíz hónaposan gázolta el egy autó.

MÁRIA NAGYANYJA (*csak hang*) Szépségem, vacsora!

MÁRIA (*felkel a heverőről*) Cili! Cic! Cici-cic!

MÁRIA NAGYANYJA (*bejön, kezében konyharuha és egy üres edény*) Úgy szereti azt a girhes macskát, mintha aranyból lenne. (*törölgeti a lábost*) Szépségem, hagyd azt a macskát! Hazajön, ha akar. ... A macskák ilyenek. Csavargó mind. ... Ha megéhezik, hazahozza a gyomra!

MÁRIA Ciliiii! Cic! Cic!

MÁRIA NAGYANYJA Lelkem, kihűl a kakaó! Gyere vacsorázni! ... Kezdődik a film! ... Hidd el, nem esett baja! A macskák ilyenek. Eltekeregnek, de sosem esik bajuk. Hét életük van.

MESÉLŐ A sors különös kegyetlensége.

MÁRIA NAGYANYJA Az. A sors különös kegyetlensége folytán ő találta meg. Iskolából hazafelé jövet.

Mária leguggol, felveszi a láthatatlan macskát a földről.

Csúnyán vicsorgott. Fakó és poros volt a bundája. Az orra és a feje csupa vér. Szerencsére megszáradt már. Alig lehetett ráismerni, de ő ráismert. Undorodtam. Fél-tettem a fertőzésektől. A szívem mégis elszorult. Azt a csúfságot a melléhez szorítva hozta haza. A kis árva.

MÁRIA Cipős dobozba fektettük. ... El volt törve a farka.

MÁRIA NAGYANYJA *(magához öleli, a haját simogatja)* Szépségem. Angyal-kám. ... Ne sírj. ... Egyszer mind meghalunk. Szomorú, de ez a világ rendje.

MÁRIA El volt törve a farka.

TEREZA *(csak a hangját halljuk)* Őszintén! Mekkora a seggem?

Nagymama eltűnik, Mária és a Mesélő ketten maradnak.

MÁRIA Elfelejtettem. ... El volt törve a farka.

TEREZA *(beront)* Milyen? *(körbefordul a sarkán)* Mondd meg, ha akkora benne a valagam, mint egy mosóteknő! ... Miért vagy úgy lelombozva?

MÁRIA Volt egy macskám. Régen. Nem sokáig. Talán egy évig. Vagy addig sem. ... Azt hittem, sosem felejttem el.

TEREZA Nem is. Róla beszélsz.

MÁRIA Egy cipős dobozba tettük. Úgy temettük el.

TEREZA Megmérgezték?

MÁRIA Elütötte egy autó. ... El volt törve a farka. Az jobban fáj, mint az hogy meghalt. Érted ezt?

TEREZA Nekem egyszer volt egy bogaram. Saját. Két napig. Gyufásdobozban tartottam. Észrevették, az egyikük ellopta. Gombostűvel tűzte fel a falra. Mozgott a lába. Menni akart, de oda volt szúrva. Az összes lábával mászott, mégsem tudott előre jutni egy centit sem.

MESÉLŐ Tereza. Huszonnyolc éves. Mária Terézia Amália Walpurga von Österreich osztrák főhercegnő és magyar királynő után kapta a nevét. Az ő születésnapján, május 13-án adták be a lelenházba. Az intézmény igazgatónöje akkoriban egy vaskos regényben élt, melynek szerzője a Habsburgok sosem létezett románcait festette meg erős ecsetvonásokkal. Tereza árva. Vér szerinti anyját és apját sosem látta. Tizennégy éves korától anyjának nevez egy asszonyt, aki alig húsz évvel idősebb nála. Halász Brigitta három saját gyereket nevelt a férjével, amikor örökbe fogadta.

Hogy Terezát megértsük, el kell tudnunk képzelni a világ iránti ösbizalmatlanságnak olyan mélységét, amit elképzelni nem, csak megélni lehet. Gyerekkora maga volt a bizonytalanság. Csecsemőkorától kamaszkoráig kilenc árvaházat ismert meg. Beleszületett a világba, ahol senki nem várta. Itt volt, de nem kellett senkinek. Évekkel később, amikor már beszélni tudott róla, elmondta Apostol Andrásnak. TEREZA Jöttem, de nem tudtam, hol vagyok. Voltam, de nem tudtam, ki vagyok.

Apostol András közben bejött a színpadra. Tereza neki teszi fel a kérdést.

Érted?

APOSTOL ANDRÁS Értem.

TEREZA Bámultam a világot, és nem értettem semmit. Nem tudtam, ki kicsoda.

APOSTOL ANDRÁS Értem.

TEREZA Semmihez sem volt közöm. Semmi nem szólt nekem. Semmi nem volt csak miattam. Bolyongtam, mint egy láthatatlan a láthatók között. Érted ezt?

APOSTOL ANDRÁS Értem.

MESÉLŐ Mindketten tudták, hogy nem érti, de Tereza akkor és ott egyszer és mindenkorra elfogadta, hogy ezt soha senkinek nem fogja tudni elmagyarázni. Viszont ráébredt, hogy elég neki a tudat, hogy valaki szeretné őt érteni.

HALÁSZ BRIGITTA (*bejön a színpadra*) Először olyan volt, mint a sündisznó. Szúrt és menekült. Aztán mint a bogáncs. Szúrt és ragadt. Amikor először láttam, girhes, a szemében vágyakozás és gyűlölet parázslott.

TEREZA A fülem segített. Hallottam egyszer egy énekesnőt. Ma már a nevét sem ismeri senki. Mintha megráztak volna. Olyan volt. Kinyílt a szemem is. Tizenkettő voltam. Attól kezdve létezem. És tudtam, hogy énekelni fogok.

MÁRIA Énekelni és táncolni!

MESÉLŐ Úgy kezdett hozzá, ahogy nem lehet. Dacból. Évekig tartott, amíg kínkeservvel megtanulta, hogy nem a hangja szolgálja őt, hanem ő a hangját. Amikor megtörtén feladta volna, a véletlen segített. Meghallotta őt énekelni egy asszony, aki nem csak a fülével, hanem a szívével is hallott.

TEREZA A szív, a szív, a szív a legszebb kincs... Hogy utáltam!? Lenéztem szegényt. Megvettem, mert onnan jött. Kívülről.

MESÉLŐ Tizennégy évilágon töltött, céltalannak látszó és keservesen hosszú év után Tereza anyjává fogadta Halász Brigittát, aki azért ment el aznap az árvaházba, hogy az igazgatónővel megbeszélje egy húsvéti koncert részleteit, melyet a zeneiskolai tanítványaival készült adni a lelenceknek. Tereza takarításra volt beosztva. Amikor az énektanár nő belépett az épület kapuján, a felmosófa hosszú nyelével szvingelt egymagában a végtelen folyosón.

BRIGITTA Egy huszadrangú slábert énekelt.

MESÉLŐ Brigitta, aki a lépcsőfordulóban megbújva hallgatta, azt vette észre, hogy a torkában ver a szíve. Amikor összeszedte magát, kíváncsian kaptatott fel

a lépcsőn, és csodálkozva meresztette a szemét arra a piszkafára, aki akkoriban Tereza volt.

BRIGITTA Hogy jön ki ebből a gilisztából ennyi hang?

MESÉLŐ Odalépett hozzá, meg akarta simogatni, de a kislány ijedten tért ki a keze elől. A mozdulattól Halász Brigittát szomorúság és harag öntötte el. Nem is azt mondta, amit szeretett volna, hanem egyszerűen megkérdezte a gyerektől: 47

BRIGITTA Szeretnél énekesnő lenni?

TEREZA Nem! Énekelni szeretnék.

BRIGITTA Tudsz hangszeren játszani?

TEREZA Nem. Énekelni tudok.

BRIGITTA Az énekhang is hangszer, tudod?

TEREZA Nem. Az ének én vagyok.

BRIGITTA Jól van. Te is hangszer vagy, a hangszerhez pedig tudás kell. Bánni kell tudni a hangszerrel. Akarod, hogy megtanítsalak mindenre, amit csak tudok?

MESÉLŐ A kislány aznap nem tudott igent mondani, de a negyedik nemhez hozzá tett valamit, amitől az énektanárban meghűlt a vér. A gyerek szájából azt hallotta vissza, ami évek alatt kiérlelt tanári eszménye volt.

TEREZA Nem. Ne azt tanítsa meg, amit maga tud. Azt tanítsa meg nekem, amit én tudok.

MESÉLŐ Amikor Tereza megcsömörlött, amikor sok lett a jóból, tánctanárt keresett.

MÁRIA Akkor talált meg engem.

Tereza és Mária ismét kettesben. Mária megpörgeti Terezát.

Na, mutasd! Mutasd azt a híres valagad!

Muzsika. Charleston vagy más férgetes, régi tánczene szólaljon meg. A két nő táncol. Vigyázat, nem versenytánc, műmosoly, akrobatika. Tánc. Aztán a szín elsötétül, a muzsika vált, fény el és vissza, el és vissza, mindig mást táncolnak. Ez többször ismétlődik, egyre meghittebb, lassabb. Tangó a vége. Aztán csend és sötétség.

3.

FERENC (*csak a hangját halljuk, mert sötét van*) Nincs valami gyógyszered? Szét-hasad a fejem.

Amikor a szín megvilágosodik, a nő ugyanúgy táncol, mint az első kép elején. Tánc-lépéseket gyakorol. Ferenc is ugyanott, ugyanúgy áll, mint az előbb: töpreng, megrázza a fejét.

MÁRIA Nincs. Nekem még soha életemben nem fáj a fejem.
FERENC Disznóság. Legalább ne kérkedj velem.
MÁRIA Szégyelljem magam?
FERENC Jaj, ne! Nitroglicerin lotyog a koponyámban.
MÁRIA Igyál valamit.
FERENC Mi van?
MÁRIA Bor. Pálinka. Sör.
FERENC Ááá... Csak rosszabb lenne. *(rágódik)* Tibet? Mondasz valamit. Szerintem mégis inkább nyert.
MÁRIA Most mondtad: nem is lottózik. Soha életében nem vett egyetlen szelvényt sem.
FERENC *(rágódik)* Ezért meglepő. Találta. Vagy örökölt.

Csengőszó. Apostol András érkezik. Kikerüli a pusztát, ölelést.

MÁRIA Nyúzott vagy.
FERENC Jó vagy rossz?
MÁRIA Ül le. Iszol valamit?
APOSTOL ANDRÁS Emlékezzenek mindenre, ami történt.

*Ferenc és a lány megdermednek,
nem értenek semmit. Először a lány tér magához.*

MÁRIA Az anyám. ... Az anyám? ... Hol van? Itt volt? ... Találkoztam az anyámmal? ... Megérintettem? *(Apostol mindenre bólint)* Éreztem azt a régi szagot, ami ő volt. Éreztem anyaszagát?
FERENC És a pénz?
APOSTOL ANDRÁS Valódi.
FERENC És igazat mondtál?
MÁRIA Hallgass már te nyomorult! Kit érdekel a pénz?
FERENC Ha már kérdezed: engem. Meg a Nemzeti Bankot. Az összes takarékszövetkezetet. A szegényeket. A gazdagokat. A gengsztereket. Meg ne tudják, mert akkor végünk.
MÁRIA Kuss! *(Apostolhoz)* Mi ez?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Mi az, hogy nem tudod? Hogy csináltad?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Kaptad? Vetted? Tanultad?
APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.
MÁRIA Ha még egyszer azt mondod, nem tudom, megöllek. Felfedeztél valamit? *(Apostol nem felel, csak ingatja a fejét)* Bolondgombát ettél? Szövetkeztél az ördöggel?

APOSTOL ANDRÁS Egyszer csak volt.

MÁRIA Mióta?

APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.

MÁRIA Mikor vetted észre?

APOSTOL ANDRÁS Mindegy. ... Két órája. ... Száz éve. ... Attól függ.

MÁRIA Mitől? ... Te feltámasztottad az anyámat! ... Mit kezdjek most? Ki vagy te? Jézus? Boruljak le és imádjalak?

APOSTOL ANDRÁS Ha az megnyugtat. Akarod, hogy megáldjalak?

MÁRIA Hülye! ... Bocsánat. (*elfordul, hajába túr, lohol, megáll, bámulja Apostolt, megint lohol*) Hülye fasz. ... Bocsánat. ... Most hogyan tovább?

FERENC Egy rendes bankban gond nélkül betehettem volna egy számlára?

APOSTOL ANDRÁS Jövedelemigazolást kértek volna.

FERENC És adtál volna?

APOSTOL ANDRÁS Ha kértél volna, adtam volna.

FERENC Vehettem volna egy terepjárót?

APOSTOL ANDRÁS Traktort, tankot, helikoptert.

MÁRIA Állj! Állj! Állj! Mióta tudsz róla? ... Erről?

APOSTOL ANDRÁS Hidd el, az időnek nincs jelentősége.

MÁRIA Mióta?

APOSTOL ANDRÁS Tulajdonképpen reggel óta.

MÁRIA És egyből idejöttél velem?

APOSTOL ANDRÁS Tulajdonképpen igen.

FERENC Mi az, hogy tulajdonképpen? Igen, vagy nem?

MÁRIA Megőrülök. Ez nem lehet valóság. (*szaladgál, a mennyezeti sarkokat firké-*

szí) Mi ez? Kandi kamera? Bűvészkedés? Mágia? Hipnózis? Hol vannak a rejtett kamerák? (*megtorpan, gyanakodva bámul Ferencre*) Te is be vagy avatva?

APOSTOL ANDRÁS Semmit sem tud. Nincs összeesküvés.

MÁRIA (*nem hagyja magát, rájött, hogy ugratják*) Te átokfajzat. Te csak hallgass!

Tudtam, hogy nem vagy komplett. Mindig tudtam, hogy nem vagy beszámítható!

... De ez most sok volt! ... Érted? Sok! (*Ferencre mutat*) És éppen ezt kellett beszervezned? ... A kölyökkori barát! Szinte hogy nem testvér! ... Két ökö!

Ferenc nem figyel rá, elgondolkodva bámul maga elé.

Láthatóan töri a fejét.

Rohadékok! ... Hogy lehet ezzel viccelni? ... Ugye, csalás? (*megint Ferenchez*)

Benne vagy te is, ugye? Valld be. (*elbőgi magát*) Legalább merjétek bevallani...

FERENC Nem vagyok benne. De azt hiszem, hogy tulajdonképpen igazat mond.

MÁRIA Mi az, hogy tulajdonképpen? Igen, vagy nem?

FERENC Tulajdonképpen egyből telefonált neked. Aztán idejött. (*most Apostolhoz beszél*) Csak hosszú volt az út. Tulajdonképpen évekig tartott. (*a lányhoz for-*

dul) Azt kérdezd csak meg tőle, hány évig tartott, míg ideért. És hogy hány helyre ugrott be... hmmm... út közben.

MÁRIA Egy szót sem értek.

FERENC Kérdezd meg, hány embert támasztott fel az elmúlt... (*megint Apostolhoz*) Mennyit mondtál? Két órában?

APOSTOL ANDRÁS (*mosolyog, helyeslően bólogat*) Igazad van. Kettő. Tulajdonképpen kettő.

FERENC Két óra. Tíz óra. Száz óra. Száz év. Tulajdonképpen mindegy.

MÁRIA Ez igaz? (*Apostol bólint, Mária elindul felé*) Te tényleg embereket támasztasz fel?

APOSTOL ANDRÁS (*nyugodtan*) Nem az a lényeg.

MÁRIA Nem? ... Hanem?

APOSTOL ANDRÁS A lehetőség. Az adomány.

MÁRIA Hány embert támasztottál fel az elmúlt két órában?

APOSTOL ANDRÁS Igen. Feltámasztottam. Azt is csináltam. Egyebek közt.

MÁRIA Mégis mennyit?

APOSTOL ANDRÁS Nem tudom.

MÁRIA Na de mégis! ... Ötöt? ... Százat?

APOSTOL ANDRÁS (*türelmesen*) Nem tudom. Nincs jelentősége.

MÁRIA Nincs? Tényleg nincs? Feltámasztasz pár embert, aztán újra megöled őket. Mi az? Semmi. ... Hány volt? Tudni akarom!

APOSTOL ANDRÁS Ha akarsz, megkérdezem.

MÁRIA Akarom.

APOSTOL ANDRÁS Mennyi volt?

HANG (*kopogós, száraz férfihang: erős, tiszta, de semmi különös*) Hetvennégy.

MÁRIA (*megpördül, forgolódik*) Ki ez? Hol van? Honnan beszél?

APOSTOL ANDRÁS Senki. Hang. Információ.

MÁRIA Az én lakásomban? Egy beszélő információ?

APOSTOL ANDRÁS Szeretnéd tudni, ki ő?

MÁRIA De mennyire! Naná, hogy akarom tudni, ki beszél a mennyezetemből.

APOSTOL ANDRÁS Felelj a kérdéseire.

(*csönd*)

MÁRIA Nem felel.

FERENC Mert nem kérdeztél.

MÁRIA Nem tudom... Mit akarok kérdezni?

HANG Ez a kérdés már nekem szól?

MÁRIA Elájulok. Ez tényleg hall. És válaszol.

HANG A kérdés nekem szól?

MÁRIA Jézusom, milyen kérdés?

HANG Idézem: „Mit akarok kérdezni?” Ez a kérdés már nekem szól?

MÁRIA Igen. Neked. ... Önnek.

HANG Ki beszél a mennyezetemből? (*csönd*) Ezt akarsz kérdezni.

MÁRIA Ja, igen, ezt. Ezt-ezt. (csönd) Mi van?

HANG Kérdezd.

MÁRIA Ja, jó. ... Ki beszél a mennyezetemből? Ki vagy?

HANG Senki. Hang. A kért információ.

MÁRIA De mégis... Kicsit megfoghatóbban... Mi vagy? ... Hogy keletkezel?

HANG A kérdésre adott válasz vagyok. Te hívsz életre.

MÁRIA Én ugyan nem. ... Hallgass! (*befogja a fülét, körbe szaladgál, menekül*)

Tűnj el a szobámból! A plafonból! Az életemből!

FERENC (*Apostolhoz*) Hetvennégy? Nem is olyan sok.

MÁRIA Mi nem sok? Jézusom, két hülye! Egy hülye Messiás, meg egy hülye hegy-mászó. (*megtorpan Apostol, előtt, emeli a kezét, végül nem meri bántani*) Add vissza az anyámat! Te tényleg feltámasztottál az elmúlt két óra alatt ennyi embert? Kérlek. Add nekem őt.

FERENC Két óra. Száz év. Ezer év.

MÁRIA (*megpördül, nekitámad, most az egyszer hisztérikus, visít*) Milyen száz év!? Milyen ezer év!?

FERENC (*megrázza, leülteti*) Térj magadhoz. Ne nyomozz! Minden igaz. Már a telefonban megmondta: „Időnk lesz bőven.” Érted? Megállítja az időt. (*Apostolhoz*) Gondolom, eltöltöttél pár hetet az ókorban. (*újra a lányhoz*) Lehet, hogy hónapokat. A középkorban is. Vagy az indiánok közt. Akár éveket. Egy óra, egy év, száz vagy ezer. Mindegy. Mindig visszajön a ma reggelbe. Mindent visszaállít az első kívánsága elé. Mintha nem történt volna semmi.

MÁRIA Igaz ez? (*Apostol bólint*) Ma reggel felkeltél. Észrevetted... Észrevetted ezt. Kívántál valamit. Aztán visszacsináltad. (*Apostol mindenre bólint*) Mindig visszacsináltad? Kívántál valamit, majd újra és újra visszacsináltad erre a reggelre?

APOSTOL ANDRÁS Ugyanabba az órába, ugyanabba a percbé.

MÁRIA De hát miért? (*szinte gyűlölettel*) Miért nem maradsz ott? Jöttél, hogy feltámaszd anyámat? Meg még egy csomó embert. ... Hogy aztán újra megöld őket?

FERENC Nem ölt. Csak visszaállította a rendet.

Középre megy. Szétterpesztett lábbal megáll, felemeli a fejét.

Hallasz, te hang? (csönd) Mulaszd el a fejfájásomat! (*semmi válasz*) Itt vagy? Miért nem válaszolsz?

MÁRIA És velünk mi van addig?

FERENC Meddig?

MÁRIA Amíg ez odaát van. Amíg nem itt van, hanem máshol. Az ókorban.

FERENC Mit tudom én. Megállítja a jelent. Vagy nem állítja meg. Élünk és meghalunk. Eltemetnek. Az unokáinkat is eltemetik. Kitör a nyolcadik világháború. Beleütközik egy aszteroida a földre. Megnyerjük a focivébét, visszafoglaljuk Erdélyt. Mindegy. Ez a megvalósulatlan jövő egyik hajszálerecskéje. Ahogy vissza-

tér, mindent eltöröl. Bármi volt, meg sem történt. Ott folytatódik minden, ahol megszakadt. Annyi jelentősége sincs, mint egy álomnak. Érted?

MÁRIA Nem. Nem értem.

FERENC Itt vagy, hang?

MÁRIA És nem is akarom érteni.

FERENC Mulaszd már el ezt a kibaszott fejfájást!

MÁRIA Nem értem, de nem is tetszik ez az egész. *(megáll a fotelben elterülő Apostollal szemközt, aki egykedvűen néz fel rá)* Vizen járn tudsz?

FERENC Hang! Nekem nem engedelmeskedsz?

MÁRIA Mit tudsz még?

FERENC Nem is válaszolsz?

MÁRIA Hallod? Vized borrá változtatni?

FERENC Csak neki engedelmeskedsz? Miért pont neki? ... Hallod, hang? Ki választotta ki? Mit tett le az asztalra?

MÁRIA Kenyeret szaporítani? ... Vihart lecsendesíteni? ... Nyisd ki a pofád, Jézuska! Kérek, András. Mondd meg. Ki a fasz vagy te?

FERENC Miért nem én? Miért nem más? Einstein! Szilárd Leó! Teréz anya! ... Miért pont ez?

*Csend. Harciasan fordulnak Apostol felé,
aki feláll a fotelból, hátrébb lép.*

APOSTOL ANDRÁS Megmondtam, ugye?

MÁRIA Mit?

FERENC Mit?

HANG Megmondtad.

APOSTOL ANDRÁS Mondd meg nekik, hogy mit mondtam.

HANG Hogy ilyen hirtelen nem lehet. Hogy elviselhetetlen. Felfoghatatlan.

APOSTOL ANDRÁS Igazam lett?

HANG Igazad lett.

APOSTOL ANDRÁS Add a pisztolyt.

HANG Adom.

*A kezelábasos, nesztelen árny, revolvert ad a kezébe, majd eltűnik.
Csend. A másik kettő megtorpan. Farkasszemet néznek.*

APOSTOL ANDRÁS Unom. Nem érthetitek, de rettentően unalmas ez az egész.
(felemeli, Ferencre fogja a revolvert)

FERENC Megkergültél? Nem vagy eszednél?

APOSTOL ANDRÁS Bocsánat.

Lő. A férfi elvágódik, üvöltve fetreng a fröcsögő vérben. A lány sóbálvánnyá dermed, nyikkanni sem tud. Apostol sietve feláll, fintorog, közelebb lép a sebesülthöz és szakyszerűen agyonlövi. Csönd, a lány mindkét keze a száján. Ferenc nem moccan. Apostol megtörli a homlokát.

Azért ez nem könnyű. Látod? Halott.

Belerúg, fölé hajol, felemeli és visszaejti a karját, akár beletenyereelhet a vérbe, és felmutathatja a véres mancsát.

Igazából halott. Igaz? (a lány keze a száján, a szeme kigúvad, de azért hevesen bólogat) Megnyugodtál egy kicsit? (a lány még hevesebben bólogat) Biztos? (a lány nagyon hevesen bólogat, és valamit cincog, nyöszörög) Nem kell. Ne mondj semmit. Nem érdekes. Akkor feltámaszthatom? (a lány nem bólint, bámul meredten) Na? Felelned kell. Most te parancsolsz. Az lesz, amit te kívánsz. Feltámasszam? Akarod?

MÁRIA Akarom.

APOSTOL ANDRÁS Gyerünk. Fel! Legyen sértetlen, mint öt perccel ezelőtt.

A férfi mocrogni kezd, felül, feltápáskodik, a testét tapogatja, a kalapját keresi. Értetlenül bámul hol az egyikre, hol a másikra, lerogy a fötelba.

FERENC Te ökör. Már rég elhittem e nélkül is.

APOSTOL ANDRÁS Tudom. Ő nem hitte. De azért most te is figyelj!

Felemeli a pisztolyt. A lány sikít, azt hiszi, ő következik. Apostol a saját halántékához tartja a fegyvert, és meghúzza a ravaszt. Dörrenés, fröccsenő vér és agyvelő. Elvágódik. Sötétség. Hosszú csönd.

4.

APOSTOL NAGYAPJA (sötétben halljuk) Összpontosíts. Az emberek nem figyelnek eléggé. Te tanulj meg figyelni. Mindegy, mi az, egy fa, egy festmény, egy kavics, egy legelő tehén vagy egy bohóc. Figyelmesen nézd, ami a szemed elé kerül. Ahogy a vadász fürkészi a vadat, amit el akar ejteni. Ez a művészet lényege. És az életé is. Összpontosítani minden figyelmünket.

Megvilágosodik a szín. Apostol a kanapén hever. A mesélő a színpad előterében, a nézők felé fordulva áll.

MESÉLŐ Apostol András tizenegy éves múlt, amikor meghalt az apja. Rákos volt. Vagy talán szívroham. Az is lehet, hogy nem akart élni. Mindegy, nem? Apostol András a temetés után fél évvel az apai nagyapjához költözött. Az anyja nem bánta, még örült is, mert az életét maradéktalanul kitöltötte a gyász, amivel a saját, elszalasztott színpadi karrierjét siratta. Hallgassák csak!

APOSTOL ANYJA *(csak halljuk)* Ha az apád nem csinál fel, én ma ünnepelt primadonna vagyok.

MESÉLŐ Ezzel a mondattal kezdődtek a napok, melyek éjfél után, a televízió vibráló fényénél, a kilottyant konyak és a teasütemény édeskés illatfelhői közt ugyanazzal is végződtek.

APOSTOL ANYJA *(csak halljuk)* Az apád! Ha az a szerencsétlen apád nem kúr fel, akkor én ma sztár, filmszillag, primadonna vagyok.

Bezuhan és bevonul a színre. Lógó köntösben, piásan. Kezében konyakos üveg és pohár, keresztretjéveny, tévéműsor, bóna alatt félig összetekert, gyűrött plakát (Penelope Cruz vagy Salma Hayek van rajta). Botladozik, átesik a kanapén, a fián, mindenbe belerúg, de semmi sem állítja meg.

Lehettem volna Rosina, Brünnhilde vagy bármi. Akár Judit is.

Kiráncigálja a pokrócot Apostol alól, palástként a vállára kanyarítja. Valahonnan kellek koronát is kerít, ferdén a fejére biggyeszti. Énekel. Szörnyű, mert érezni, hogy valaha kidolgozott hang lehetett.

„Szép vagy, szép vagy, százszor szép vagy, / Te voltál a legszebb asszony, / a legszebb asszony!”

APOSTOL NŐVÉRE *(csak a hangja)* Hol a körömlakkom? Ezerszer kértelek, hogy kíméld a holmijaimat! Nem kértelek ezerszer? Nem mondtam ezerszer, hogy ezek a munkaeszközök?

APOSTOL ANYJA Afrodité! Velem te... Velem te... *(elbizonytalanodik)* Nekem már csak te... Mer' az öcséd... Hallod, Afrodité? Az öcséd egy darab szar! Aki menekül tőlem. ... Magasról szarik a fejemre.

MESÉLŐ *(belekarol)* Jól van. Tudjuk. *(udvariasan kivezeti, aztán visszajön)*

APOSTOL ANDRÁS *(felül)* Örömmel hagytam el a szülői házat.

MESÉLŐ A házat és az anyát, aki a múlt évekkkel és a lányával vívott kilátástalan küzdelemben egyre inkább elszakadt a világtól.

APOSTOL ANDRÁS Nagyapánál nem volt tévé, nem volt teasütemény, és nem volt konyak.

MESÉLŐ Egy fedél alatt töltött tíz évük alatt Apostol Dénes egyszer sem kérdezte meg az unokájától, hogy mi történt az iskolában. Nem érdekelte az iskola. Nem kérdezte ki a tananyagot. A házi feladatokra rá sem pillantott. A szülői értekezle-

tekre csak akkor ment el, ha a tanárok üzentek érte. Soha nem tett megjegyzést a menyére, Apostol András anyjára.

APOSTOL ANDRÁS Egyszer mondott valamit. *(nagyapja besétál a színpadra)* Nem értettem, mégis kitörölhetetlenül megragadt az emlékezetemben. Nem sokkal apa temetését követően történt.

APOSTOL NAGYAPJA Apád a születése pillanatában elkezdett meghalni. Van ilyen emberek. Nem olyan rémes, mint gondolnád, hiszen tizennyolc éves korunktól mindannyian elkezdünk meghalni. Apád hamarabb kezdte. Később anyád segített neki.

APOSTOL ANDRÁS Tizennyolc évesen kezdünk el meghalni? Elgondolkodtattott. De nem ijesztett meg. Tizenkettő voltam. Még hat év. Bele sem tudtam gondolni.

MESÉLŐ Arra a néhány mondatra tíz évvel később, a nagyapja temetésén is emlékezett. Volt már valami sejtése az öregedésről, ezért aztán sajnálta az anyját. Úgy érezte, hogy nyolc évvel idősebb nővére még az anyjánál is önzőbb teremtés. Ráadásul százezer szál elszívott cigarettával, két hektó konyakkal és huszonöt évvel fiatalabb.

APOSTOL NŐVÉRE *(csak a hangja)* Amikor nagyapa meghalt, mindenét az öcsémre hagyta.

APOSTOL ANDRÁS Nagyapa és én tíz éven át laktunk abban a labirintusszerű lakásban, melyben napokig bolyonghattunk úgy, hogy nem botlottunk egymásba.

MESÉLŐ A város szívében, egy keskeny utca ódon épületében volt a lakás. A két-szintes ház boltíves szobái, rejtett belső udvarai, meglepő tornácai és értelmetlen folyosói a tizenkét éves fiút a beköltözése pillanatában lenyűgözték.

APOSTOL ANDRÁS Hetek óta a nagyapánál laktam, amikor még mindig úgy nyitottam ki egy-egy ajtót, hogy nem voltam biztos benne, melyik szobába érkezek.

MESÉLŐ Apostol Dénes a lakáson, az öreg bútorokon, a könyveken és a falakon szertelen összevisszaságban lógó festményeken kívül még valamit az unokájára testált. Ami minden ingó és ingatlan vagyonnál többet ért, és amit a fiának nem sikerült átadnia.

APOSTOL ANDRÁS Az életkedvét.

Apostol és a nagyapja úgy mozognak egymás körül, mint a kísértetek, nem tudjuk biztosan, hogy látják-e egymást.

MESÉLŐ Soha nem engedte meg magának azt a tapintatlanságot, hogy az unokáját a saját példájával traktálja. Úgy beszélt a gyerekekhez, mint bármelyik barátjához. Tíz év alatt egyszer szólt hozzá úgy, hogy azt intellemként is lehetett értelmezni. Néhány évvel a halála előtt történt.

APOSTOL ANDRÁS Kettesben voltunk. A nyolcvanadik születésnapjára koccintottunk.

MESÉLŐ Egy Flórián téri kisvendéglő kertjében, ahol vörös és fekete cseh söröket mértek.

Apostol és a nagypapa úgy telepednek le, mint régen a kocsmasztalnál: egymással szemben.

APOSTOL NAGYAPJA Annyi az életünk, mint a korsó párás falán legördülő vízcsepp.

APOSTOL ANDRÁS Isten-isten, nagypapa.

APOSTOL NAGYAPJA. Tegnapelőtt volt, amikor a dédanyád kézen fogva az óvodába vitt. Nem értheted. Előttünk ötven: beláthatatlanul sok idő. Visszafelé ötven: semmi. Tegnap még pólyában gögicséltem. Azért kell elhinnem, hogy sok idő telt el, mert amikor születtem, még nem létezett atombomba, számítógép, úrhajó.

APOSTOL ANDRÁS A kőkorban születél, nagypapa.

APOSTOL NAGYAPJA És a mobiltelefon meg a világháló korában halok meg. És azt mondják, hogy nincs fejlődés. ... Különbözik. De ez az egész nem számít. Egy dolog számít. Összpontosíts. Mindegy, hogy mikor élsz, hol élsz. Egy számít. A pillanatban élj. Ott legyél, ne másutt. Akár nővel vagy, akár gombát szedsz. Mert minden pillanatban ott az örökkévalóság.

APOSTOL ANDRÁS Tudom, nagypapa. Tőled tudom.

APOSTOL ANYJA és NŐVÉRE *(csak a hang, halkán, távolról)* Ha apád nem csinál fel... Anya! Ha még egyszer...

APOSTOL NAGYAPJA Nekem sikerült. Én mindig a markomba fogtam a pillangó időt. Sose törtem a fejem, miért vagyok ott, ahol vagyok. Ha ott voltam, ott voltam. Nem vágytam máshová. De ha léptem, élveztem a talpam alatt a hús követ és a forró homokot. Ha ittam, megtapogattam még a vizet is. Összpontosíts. Az emberek nem figyelnek eléggé. Te tanulj meg figyelni. Mindegy, mi az, egy fa, egy kavics, egy szobor, egy táncosnő. Figyelmesen nézd, ami a szemed elé kerül. Ahogy a vadász fürkészi a vadat, amit el akar ejteni. Ez a művészet és az élet lényege. Összpontosítani minden figyelmünket.

MESÉLŐ *(a szélen küzd valakivel)* Kérem, most ne. Fontos szövegrész. Maga igazán tudhatná...

APOSTOL ANYJA *(csak a hangja)* Mit tudhatnék? ... Mit igazán? ... Én tudom is. *(átgázol a Mesélőn)* Dívá lehettem volna, ha az a mulya fiad jobban vigyáz. *(mintha Apostol nagypapjához beszélne, de nem biztos)* Inkább veled kellett volna kezdenem. Mer' a fiad az felcsinált! Így aztán pokollá tettem az életét. Az ő életét. A magamét. Mindenkiét! ... *(botladozva hömpölyög a színpad szélén kifelé)* Afroditét! ... Hol ez a kurva? ... Kislányom! Édes bogaram. Merre vagy? Adjál anyádnak egy... egy... cigit... *(kibotorkál a színről)* Ne hagyj el, te ringyó! ... Nekem rajtad kívül senkim. Csak te vagy.

APOSTOL NAGYAPJA Mennem kell. Egy pásztorral találkozom. Otthagyta az egyetemet. Kecskét meg birkát tenyészt. Ha nem sajtot készít, akkor furulyákat farag. Szélfurulyákat. Nem muzsika szólal meg rajtuk, hanem szelek. Alföldi szelek suhogása. Tibet kősvatagainak sziszegése. Erdélyi havasok süvöltése. Utcasarki szelek sutyorgása.

APOSTOL ANDRÁS Nagyapa, maradj még.

APOSTOL NAGYAPJA Mennem kell. *(feláll)* Tudod, hogy régen egy pásztor-
nak ötszáz szava volt a fűre?

APOSTOL ANDRÁS Tőled tudom, nagyapa.

APOSTOL NAGYAPJA És azt, hogy a kecsuáknak külön szavuk létezett ugyan-
arra a köre hajnali fényben és alkonyi fényben?

APOSTOL ANDRÁS Te mesélted, nagyapa.

APOSTOL NAGYAPJA *(merengve)* Egy kínai népcsoportnak egyszavas kifeje-
zése van a falevélen eső után tükröződő napsugárra. ... Milyen szép ez, ugye?

APOSTOL ANDRÁS Nagyon szép, nagyapa.

APOSTOL NAGYAPJA Mennem kell.

*Öregesen csoszogva indul kifelé. Apostol is feláll, szeretne segíteni,
a karjáért nyúl, de az öreg félretolja a segítő kezét. A színpalak mögül rikácsolás hal-
latszik, aztán Apostol anyja pongyolában balról jobbra átbukdácsol
a színpadon, majd eltűnik.*

APOSTOL ANYJA Ne hozd ide! Nem a-ka-rom hal-la-ni! Menjetek hozzá! Basz-
zatok nála! Gusztustalan! Érted?! Én vagyok a te anyád, nem te az enyém! Tisz-
teld az anyádat. Jó? Kérlek, csak te vagy... Apádat nem kell, de anyádat igen... Nem
ő szült. Én szültelek.

APOSTOL NAGYAPJA *(már majdnem eltűnik az átellenes oldalon, amikor visz-
szafordul)* Tudod, hogy a beduinak hány szava van a homokra?

APOSTOL ANDRÁS Ezer, nagyapa.

APOSTOL NAGYAPJA Az eszkimónak a hóra?

APOSTOL ANDRÁS Ezer.

APOSTOL NAGYAPJA És azt tudod-e, hogy egy etelközi lovasnak hány szava
volt a nyílvevő röptére?

APOSTOL ANDRÁS Ezer?

APOSTOL NAGYAPJA *(felviharog)* Nem tudom, kisfiam. Az élet csupa titok!

Apostol egyedül marad a színpadon, jön a Mesélő.

MESÉLŐ Apostol András Terezával él nemi életet, de Máriát szereti, akivel
néhány évvel ezelőtt néhány éven át együtt éltek. A férfit éppen az távolította el
a lánytól, ami összehozta őket: a közös sors, a szüleik halála. *(Tereza be)* Tereza

brutálisan őszinte a szexben. Vonyít, hörög, karmol, harap, simogat és követelőzik. Máskor élettelenül hever, akár egy döglött harcsa.

TEREZA (*Apostol mögé kerül, hátulról átöleli, két tenyere a mellkasán, aztán lecsúszik az ágyékára*) Ha most meghalnék, már éltem annyit, mint a legtöbb hetven éves.

MESÉLŐ Olyan sűrű az élete, hogy néha azt mondja...

TEREZA Ha fejest ugrok a vízbe, sistereg a bőrömtől a víz.

MESÉLŐ Igazat mond. Szinte mindent elért. Fogadott anyja, Halász Brigitta kihozta belőle azt, amire vágyott: önmagát. Megtanulta, hogyan kell venni a levegőt, hová kell elvezetni, hol kell rezegtetni. Megtanulta felszabadítani a nyakát és kinyitni a mellkasát. Megtanulta a feszültséget mágikus mozdulatokba vezetni. (*Tereza és Apostol csokolóznak, összefonódnak*) Megtanulta azt is, amit ösztönösen tudott, hogy ha énekel, az egész teste énekel, nem csak a torka.

APOSTOL ANDRÁS (*kiszól az ölelésből*) Megtanulta, hogy az éneklés az összpontosítás és az ellazulás harmóniája.

MESÉLŐ Halász Brigitta rendszeresen vitte magával az iskola rendezvényeire, s apródonként mind nagyobb feladatokat bízott rá. Ha jó fülű kollégák arról faggatták, mit gondol, mi lesz a kislányból, kitérő választ adott.

HALÁSZ BRIGITTA (*kintről kezdi, aztán beérkezik*) Tudom én? Ide hoznak valakit macskahanggal, aztán bömbölő oroszlán lesz belőle. Lehet azt tudni egy gyereknél? Próbálgatjuk a hangszert.

MESÉLŐ Tereza kiszámíthatatlan volt, néha napokig morcos és befelé forduló, máskor viharosan jókedvű, de mindig úgy dolgozott, mint aki olimpiára készül. (*Tereza ellöki Apostolt*) Tanárok követték egymást.

TEREZA Tanárok és fiúk. Néha lányok is.

HALÁSZ BRIGITTA Bizonyos értelemben ártatlan volt. De már akkor sem szűz, amikor először találkoztunk.

MESÉLŐ Meghallgatások és tehetségkutatók. Eltűnédezések és megtérések. Aztán újabb tehetségkutatók, újabb szerelmek. Egyre hosszabb eltűnédezések. Alkohol és kábítószer.

HALÁSZ BRIGITTA Tereza megbízhatóan volt kiszámíthatatlan. Rendszeres időközönként borult ki, olyankor egy-egy éjszakára visszazökdösött a nevelőintézetbe. Lelkifurdalás gyötörte.

MESÉLŐ Forró öngyűlölettel ostorozta magát.

TEREZA Áruló vagyok. Rohadt áruló.

MESÉLŐ És olyankor a testét felkínálta a szenvedésnek. Lefeküdt ronggyal, subával, kacattal.

TEREZA Bárkivel, aki szembe jött. Gyalázni akartam a testem. Mocskolni. Kilóra árulni, mint a húst. Gyűlöltem. El akartam árulni. (*Halász Brigittára mutat*) Téged is elárulnak. Majd meglátod.

HALÁSZ BRIGITTA Pszichológushoz jártunk. Azt mondta: „Bele kell dögölnie! Ha a kín egyetlen pokolkamráját is kikerüli, megrohad az egész. Másként nem lehet.”

MESÉLŐ Ha tanult, jól tanult, mert a feje jó volt. De ritkán tanult. Kimaradozott az iskolából, majd szent fogadalmakat tett, amiktől nyomban ismét kiborult, mert meg sem kellett szegnie őket ahhoz, hogy tudja: számára tarthatatlanok.

TEREZA De mindvégig úgy dolgoztam, akár egy igásló.

MESÉLŐ Amikor titokban jelentkezett az egyik legnagyobb televíziós tehetségkutató-vetélkedőre, már nem a nevelőanyjánál élt. És akkor Halász Brigitta először és utoljára megmakacsolta magát.

HALÁSZ BRIGITTA Híg fos! Érted? Mi akarsz lenni? Rózsaszín csillagocska buzikék égen? Mire vágysz? Hogy tévésztár legyél? Millió rózsaszállal haknizni falusi lakodalmakban?

TEREZA Sírt a szívem. Vért könnyeztem. De egy ökörrrel sem lehetett volna viszatartani.

MESÉLŐ Tereza képernyőre került. Nem lehetett ráismerni az egykori nyakigláb intézeti csitrire. Húsz éves volt, érett nő. Nem szép. Több annál. Érdekes. A győzelem sem kellett hozzá, már előbb összeomlott.

TEREZA De azért győztem.

MESÉLŐ A döntő előtti napokban nem tudott sírni. Dühöngeni sem. Még a hisztéria felszabadító tébolya is elkerülte.

TEREZA Úgy éreztem, amiben fuldoklom, az nem az én életem. Hogy a bőröm nem az én bőröm. Az érzéseim nem az én érzéseim. Elvesztem a jeges és idegen rettegésben. Sötét zugokba húzódva gubbasztottam magányosan. Azt motyogtam: „Nem szabad összedőlni. Nem szabad meghátrálni. Meg kell mutatni.”

Mária sétál be a színpadra.

HALÁSZ BRIGITTA És meg is mutatta.

MESÉLŐ Később, amikor rájött, hogy ez a kíneserves vívódás már az új élete, hogy a szenvedés eztán sem hagyja majd el, megnyugodott.

TEREZA Akkor támadtak rám először a démonok.

MÁRIA Miféle démonok kergettek hozzád?

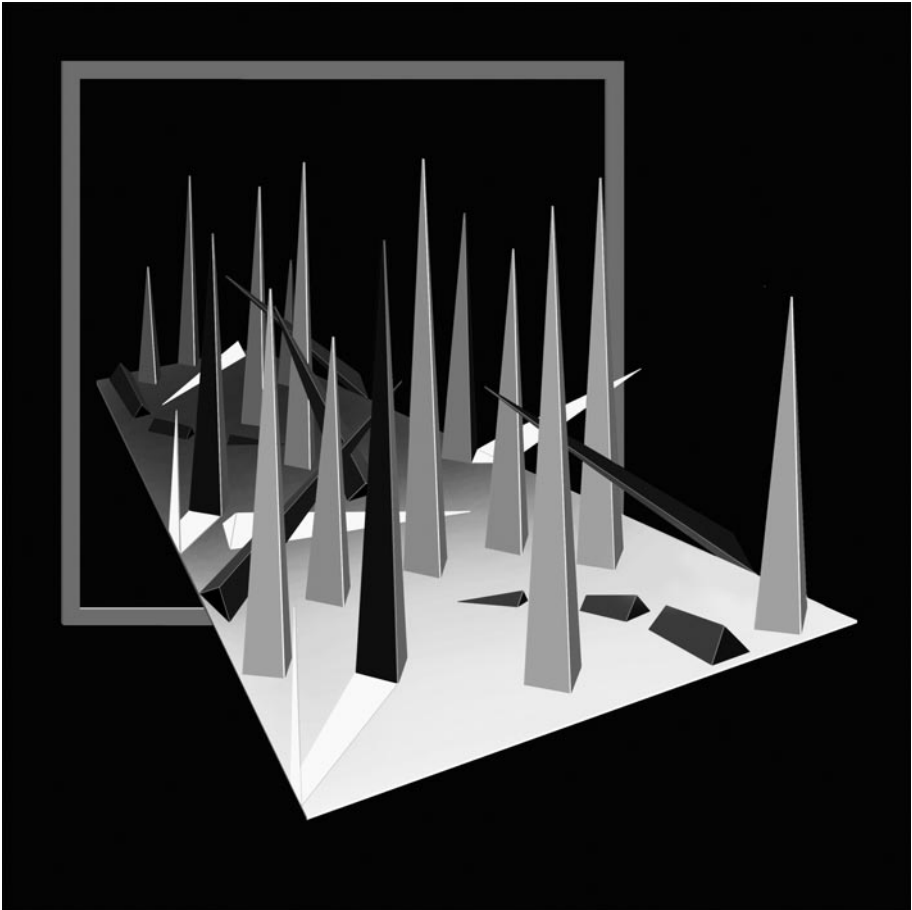
TEREZA Szerettek, én meg elfelejttem mosolyogni. Amire vágytam, ami a születésem pillanatától hiányzott, azt kaptam meg, és nem tudtam elfogadni a világtól.

MESÉLŐ Akkor újabb rohamot intézett önmaga ellen. Meg kellett tanulnia mosolyogni. Meg kellett tanulnia élni.

MÁRIA Találkozott velem.

TEREZA Veled és a tánccal.

APOSTOL ANDRÁS A tánccal és velem.

MÁRIA Ha ránéztek, mosolyogtak az emberek, ő meg nem tudott visszamosolyogni. Ha énekelt, az emberek szemébe könny szökött, de mihelyst lement a színpadról, nem tudtak vele mit kezdeni.

MESÉLŐ A szemére hányták, hogy tökéletes, de hideg. Bizalmatlan.

TEREZA Nem igaz! Hiszen énekelek nektek.

MESÉLŐ Azt vágták a fejéhez, hogy beképzelt.

TEREZA Nem igaz! Kettétépem a szívem, és felmutatom nektek a színpadon.

MESÉLŐ Azzal vádolták, hogy nem enged közel magához senkit.

TEREZA Ez igaz volt.

APOSTOL ANDRÁS A test működött. A lélek nem.

MESÉLŐ Idővel nem védekezett. Hagyta, hadd szapulják. Bezáródott a szerepbe. Árva volt.

APOSTOL ANDRÁS Nem lehetett az, aki lehetett volna, így az a valaki beléje záródott, eltűnt örökre. Én pedig éppen azt kerestem benne. Aki már nem volt és soha többé nem is lehetett. Mindkettőnknek csalódnunk kellett.

TEREZA Azt mondtam, ha nem énekelnék, embergyűlölő lennék.

HALÁSZ BRIGITTA De énekelt. És a színpadon újra és újra megtörtént a csoda. Az átlényegülés. Amíg énekelt, az volt, aki lehetett volna. Az emberek tágra nyílt szemmel bámulták őt. Figyeltek rá és szerették. Vártak tőle valamit, és azt várták, amit adni tudott.

TEREZA Azt mondtam az öltözőben a tükörcépeknek: „Látnak, tehát vagyok.”

APOSTOL ANDRÁS Attól volt utolérhetetlen, amitől elviselhetetlen is. A fájdalomtól. A sérelmeitől. A sebektől. Ha énekelt, felkotorta a zsigereiből a megélt szenvedést.

MESÉLŐ *(egészen előre jön, bizalmasan a nézők felé hajol, hátul mindenki megmerevedik)* Az emberek megszimatozzák a vért. A vért és a könnyeket. Imádják. Az ilyen produkció mindig eladható. Tereza árucikk lett. Adták-vették. Használták. Az árvasága még kelendőbbé tette. Olyanok is felfigyeltek rá, akik érzéketlenek voltak a lényéből áradó kedvességre, és hangjában nem fedezték fel az egyiptomi őserőt. A hiénák. Nem volt megállás. Szerződések, ügyvédek, plakátok. Szállodák, turnék és pénz. Főleg a pénz. Sok pénz.

APOSTOL ANDRÁS Vadul élt, ahogy a legelveszettebbek. Akik azt hiszik, semmit sem veszíthetnek, mert már a születésük pillanatában elveszítettek mindent.

MESÉLŐ Ha már a színpadon állt, nem történhetett baj. De mindig nem állhatott a színpadon.

HALÁSZ BRIGITTA Két év lidércnyomás következett.

MESÉLŐ Szorongás, menekülés, megfutamodások.

APOSTOL ANDRÁS Lemondott előadások, rettegés, pánikbetegség, tömegiszony.

HALÁSZ BRIGITTA Őszinte és mély interjúk.

TEREZA *(szinte büszkén)* Meg a botrányosak.

MESÉLŐ Gyógyszerek, drogok, alkohol, depresszió.

APOSTOL ANDRÁS Meg a büzlő hús.
MÁRIA Szerelemnek nem nevezhetők.
APOSTOL ANDRÁS Lányok és asszonyok is.
TEREZA Akkor találkoztam a tánccal. A tánccal és Máriával.
APOSTOL Máriával és velem.

*Mesélő már eltűnt, Apostol is elsétál, Mária és Tereza táncolnak.
Erősödő zene. Vigyázat, nem versenytánc, nem műmosoly, és nem is akrobatika. Tánc.
A színen lassan sötétül el, a muzsika meghitt, lassú tangó. Aztán csönd és sötétség.*

5.

Amikor a színen megvilágosodik, visszaugrottunk a harmadik kép végéhez. Apostol a földön hever, a holtra vált Mária bénultan áll, Ferenc odalép a halotthoz, közelebről is megnézi. Gyorsan elfordul, láthatóan rosszul van.

FERENC *(megszeppeven)* Ennek vége.
MÁRIA *(csöndesen)* Most mi lesz?
FERENC Ilyen nincs. Ez itt hagyott minket.
MÁRIA Nem. Az nem lehet.
FERENC Látod, nem?
MÁRIA Látom. De nem hiszem.
FERENC Halott.
MÁRIA Olyan.
FERENC Halott, nem érted? Bekrepált. Megmurdelt. Kampec dolórec. Vége.
MÁRIA Úgy néz ki.
FERENC Úgy néz ki? Észnél vagy? Ott az agya. ... Nem látod? Ott is. Meg ott is. *(öklendezik)* Úgy néz ki.
MÁRIA *(nem néz oda, szájára szorított keze mögül)* Te is az voltál. ... És felébresztett. Ébreszd fel te is.
FERENC Hülye vagy? ... Nem érted? ... Halott. És nincs, aki feltámassza. Krisztusom! Hívd a mentőket. A hullaházat. A rendőrséget.
MÁRIA Rendőrséget? Ide?
FERENC Megőrülök. Mit mondunk majd? Le fognak csukni. Egy szavunkat sem hiszik el.
MÁRIA Nem lehet! *(másodszor szakad el a cérna, visít)* Neem! Nem halt meg! ... Rúgj bele. Ő is beléd rúgott. *(elfordított arccal, és mintha máris büzlene, befogott orral és félig letakart szemmel oldalaz a hullához, tapogatózik)* Emeld fel a kezét és ejtsd vissza. Ő úgy csinálta. Aztán azt mondta: „Fel! Támadj fel!” *(iszamós vérbe nyúl, sikkant egyet, odébbszökken)* Csináld már!

FERENC *(tátott szájjal bámul rá, aztán a halotthoz ugrik, lehajol, arcán undor, úgy fogja meg a kezét)* Pfuj! *(felemeli, leejti, a kéz csattanva hull a vérbe)* Támadj fel! Hallod? Gyerünk! Fel! Legyel élő! *(nem történik semmi)* Gyerünk! Hang! Segíts! Támasztd fel!

MÁRIA Rúgj bele.

FERENC *(óvatosan belerúg, a kezét emeli)* Ennek annyi.

MÁRIA Biztos?

FERENC Holtbiztos. Értsd már meg. Hulla. Emelgethetem, rugdalhatom, csiklandozhatom. Ennek már mindegy. Annyit sem ér, mint halottnak... *(csönd, majd Máriára mered)* Csókold meg.

MÁRIA Én?

FERENC A jeruzsálemi rabbi. A Ferenc pápa. Hát ki volt fülig szerelmes belé? Csókold meg.

MÁRIA *(hisztérikusan)* Miért volt? Miért beszélsz múlt időben? Vagyok, vagyok, vagyok! Igen, szerettem őt. Fülig szerelmes voltam belé. *(kimeredt szemmel, óvatosan közelít a tetemhez)* Hol? ... Hol csókoljam meg?

FERENC Tudom én? Mindegy. Bárhol. Csókold meg a fülét.

*Mária négykézlábra ereszkedik, odamászik a hullához,
megpuszilja a fülét.*

MÁRIA Semmi.

FERENC Még egyszer. Átéléssel.

MÁRIA Semmi.

FERENC Mit mondunk, honnan van a fegyver? „A mennyezetben lakó hang adta neki. Aztán előbb agyonlőtt engem, feltámasztott, majd főbe durrantotta magát?” Ezt mondjuk majd?

MÁRIA Jaj nekem.

FERENC *(tátott szájjal, elgondolkodva bámul rá)* Hát persze. Ezt mondjuk. Pontosan ezt. Ragaszkodunk az igazsághoz. A színtiszta igazat fogjuk vallani. És akkor nincs börtön, nincs bitófa, nincs villamosszék. Megyünk a bolondokházába. Fűtés, meleg koszt. Nem kell adózni.

MÁRIA *(letérdel a hullához, elpityeredik)* Jaj. Most mi lesz? Szerettem őt.

FERENC Telefonálok.

*A mobilja után kotor. Mária csendeskén sárdogál, a halott lábára teszi a homlokát.
Ferenc megtalálja a telefonját. Pityegteti a gombokat.*

HANG Figyelmet kérek. A megboldogult közel sem utolsó kívánsága szerint közlöm önökkel, hogy hamarosan feltámad.

Csend.

MÁRIA Hála Istennek.
FERENC Adonáj! Allah akbar!
MÁRIA Rohadék! Hogy tehetted ilyen?
HANG A kérdés nekem szól?

*Mária nem válaszol. Pityereg, tenyerével a hulla lábát csapkodja,
a szemét törölgeti.*

MÁRIA Te mocsok gané! Hogy tehetted velem ilyen?
HANG A kérdés nekem szól?
FERENC Nem. Nem neked szól. Neki szól. A hullának.
MÁRIA (halkabban, sírva) Te utolsó szarkupac... Te trágyalé... Szeretlek.
FERENC Mi van? Hogyhogy megint szóba állsz velünk?
HANG Az utasítás úgy szólt, hogy akkor tudassam a hírt, amikor bármelyikük el akar menni, vagy telefonálni kezd.
FERENC Meg tudod mondani, hogy mikor támad fel?
HANG Igen.

Csend.

FERENC Mi van?
HANG Semmi.
FERENC Akkor miért nem mondod?
HANG Nem kérdezted.
FERENC Most kérdeztem.
HANG Azt kérdezted: „Meg tudod mondani, hogy mikor támad fel?”
FERENC Na és?
HANG Azt válaszoltam: „Igen.”
FERENC Megőrülök. Egy szórszálhasogató dzsinn. Egy csinovnyik. A menny bürokratája. ... Jó! Mikor támad fel?
HANG Pontosan akkor, amikor kell. Azt kéri, nyugodjanak meg, gondolják át a helyzetet. Ha visszatér, szeretne értelmes beszélgetést folytatni önökkel. Most szó szerint kell idéznem a rám bízott üzenetet. Ez csak önnek szól, uram. „Ismerlek, te tetves görény. Ha nem szeded össze magad, száműzlek Szibériába. Sztálin orvosává teszlek. Letépetem a golyóidat, megaszalom, és füldugónak használok őket. Érted, barátom?” Nos, ezzel meglennénk. Ha ételt vagy italt kívánnak, szóljanak.
FERENC Kérdezhetünk?
HANG Igen.
FERENC Kérhetünk is?
HANG Igen.
FERENC Add vissza a pénzemet.
HANG Nem lehet.

FERENC Most mondtad, hogy kérhetek.
HANG Igen.
FERENC Hát akkor?
HANG Kérhettél.
FERENC (*mogorván*) Haha. Egy humoros dzsinn.

Csend.

FERENC Jól értem? Bármit kérhetünk, de nem kaphatunk meg mindent.
HANG Lényegében.
FERENC Kaphatunk ételt meg italt.
HANG Így van.
FERENC Még mit?
HANG Papírt, ceruzát.
FERENC Információt?
HANG Bizonyos információt.
FERENC Bizonyosat meg nem?
HANG Bizony.
FERENC Rafinált.

Csend.

Nagyon ravasz.

Csend.

FERENC Kérhetek halat?
HANG Polipot. Kék bálnát. Amit akar.
FERENC Arany halat?
HANG Azt kér, amit akar. De kívánságokat teljesítő halat nem adok.
FERENC Lámpást?
HANG Zseblámpát, fejlámpát, karbidlámpát, petróleumosat. De bűvös lámpát nem.

Csend.

FERENC Kérhetem, hogy bármit kérhessek?
HANG (*derűsen*) Nem.
FERENC Minek örülsz?
HANG (*még derűsebben*) Az elhunyt megjósolta, hogy ez a tizedik kérdése lesz.
FERENC Milyen előrelátó. Nyugodjék békében. ... Nos, kérhetem, hogy bármit kérhessek?

HANG *(a régi, kopogós tónusban)* Természetesen. És természetesen nem teljesítem.
FERENC Miért nem?
HANG Az adomány nem átruházható.
FERENC Adomány?
HANG Adomány.
FERENC Legalább a lottószámokat diktáld le. A jövő hetit.
MÁRIA Hagyd már abba. *(feláll, odamegy Ferenchez)* Gondolj Sztálinra meg a füldegókra.
FERENC *(hallgat, aztán)* Dzsinn! Mennyi időnk van? Mit jelent az, hogy pontosan akkor, amikor kell? Egy óra? Egy nap? Egy hét?
HANG Az önökön múlik.
FERENC Jól van. Tőlem nyugodtan szenderegphet még egy kicsit.
MÁRIA Hogy múlik rajtunk?
HANG Ha kimondanak egy mondatot, a megboldogult feltámad.
MÁRIA És ha soha nem mondjuk ki?
HANG Kimondják.
MÁRIA Mikor?
HANG Időben.
FERENC *(morogva)* Remélem, még mielőtt ez itt romlani kezd.

Elsötétül a szín.

6.

A megvilágosodó színpadon Ferencet látjuk. Ott van Mária is, a kanapén vagy a fotelben ül. A hulla se tűnjen el, de a fények jelezzék, hogy egymáshoz képest más idősikben vannak. Ott van, de nem „játszik”. Ahogy Mária sem. Besétál a mesélő.

MESÉLŐ Hölgyeim és uraim, most jön a fekete leves. Fel kell törnünk a kemény diót, hogy az értékes bélhez jussunk. Úgy is mondhatnám: le kell nyelnünk a gordiuszi csomót. Mert eddig minden világos, igaz? Emberek a kínjaikkal, vágyaikkal, örömeikkel, gyöngeségeikkel, bűneikkel. De ez a lény itt kicsoda? Mivel érdemi ki az ember nevet? Ferencnek hívják. Mint az assisi szentet. Puskást. Villont. Lisztet...

FERENC Az örült festőt, Goyát.

MESÉLŐ Még gyerek volt, amikor először találkozott a képeivel.

FERENC A nagyapjánál. *(feláll, tétován mozog, mintha abban a régi-régi, labirintusszerű lakásban járna)* A nagyapja lakása tele volt festményekkel. Öreg képekkel. Fekete keretben, arany keretben, modern keretben. Jó ember volt. Öreg, de jó. *(bejön Apostol nagyapja)* Ha mentem hozzájuk, mindig mutatott valamit. Egy

képet. Egy hangszert. Amit írt. Olyan is volt, hogy felolvasott. Abból, amit éppen írt, vagy amit olvasott. Egyszer megkérdezte tőlem...

APOSTOL NAGYAPJA Tudod, hogy Sztálin miért gyűlölt mindenkit? Papokat, parasztokat, orvosokat? Ukránokat, grúzokat, zsidókat? Még az anyját és a fiát is gyűlölte. Tudod, miért? Mert az emberi történelem egyik legnagyobb gyilkosa törpe volt. Himlőhelyes, bicegős és kacsakezű.

FERENC Sztálin? Én nem tudtam, hogy kicsoda Sztálin.

MESÉLŐ Hazament, megkérdezte az apjától, aki katona volt.

FERENC Azt a választ kapta: „Mit érdekel téged Sztálin? Inkább tanulj!”

MESÉLŐ Megkérdezte az anyjától, aki szintén katona volt.

FERENC Az meg azt felelte nekem: „Mit érdekel téged Sztálin? Tanulj! Legyél balett-táncos! Híres zongorista!” Apám közbeszólt: „Az ne! Az mind buzi!

Legyen bokszoló vagy futballista.”

MESÉLŐ Amikor tizennyolc éves lett, elintézték, hogy behívják katonának.

FERENC „Hogy férfi váljék belőled!”

APOSTOL NAGYAPJA Sztálinnak volt kitől tanulnia. Grúzia megszámlálhatatlan Dávid királyainak mindegyike véres kezű zsarnok volt.

FERENC Az öreg állandóan olvasott. Ennek *(a hullára néz)* a nagyapja.

APOSTOL NAGYAPJA *(tárgyszerűen, nem édeskésen, de lelkesen)* A könyv mágia. Kinyitsz egy könyvet, olvasni kezded, és az ezer éve halott ember megszólal. Beszél hozzád. A könyv feltámasztja a halottakat. A könyv maga az ember. Ezért aztán úgy is végzi olykor: máglyán égetik el.

FERENC Szavalt. Zavarba hozott azzal, hogy nekem szavalt. Tudtam, hogy akkor is szaval, ha egyedül van, mégis zavarba hozott.

APOSTOL NAGYAPJA „Homokba írtam kedvesem nevét, / de jött a hullám s rajzom elsöpörte: / leírtam újra minden betűjét, / de jött a dagály s munkám eltörölte. / Hiú ember, hiú vágy – szólt pörölve / a lány – megfogni a pillanatot, / hisz magam is így omlok egykor össze / és nevemmel együtt elpusztulok...” Tudod, ki ez? Edmund Spenser. Az összes ír férfit ki kell herélni. Azt mondta. Remek költő volt. Érzékeny, ábrándos.

FERENC Egyszer megkínált rummal. Éjfélre járt. Ketten voltunk megint, mert az ott *(mutat a holttest felé)*, fülíg szerelmes volt. Állandóan utána kajtatott. Jó volt, hogy nem volt otthon. Legalább nem zavart. Jó volt kettesben az öreggel. Azt gondoltam, az unokája vagyok. Én, és nem az ott. *(állával ismét a hullára bökö)*

APOSTOL NAGYAPJA *(kezében üveg)* Ezt akkor palackozták, amikor meg sem születtem. A hold pora még nem őrzött lábnyomot. Guatemalából kaptam. Valakitől, akinek több esze van, mint pénze, pedig pénze annyi, mint a tenger.

FERENC Tizenhat éves voltam. Azt hittem, nem szeretem a rumot. *(nem érzékenyül el, kopog a hangja)* De az a ragyogó barna ital olyan volt, akár a barokk zene.

APOSTOL NAGYAPJA Érzed? Forgasd meg a pohárban. Szívd be ezt a főszegecs illatot. Ne nyeld le nyomban. Forgasd meg a szájadban. Olyan ez, akár egy mélyvo-

nósokra írt barokk muzsika. Bársonyosabb a legvénebb whiskynél. Tudod, miért? Mert nem a föld, nem a komló és nem a gabona itala, hanem a napfényé.

MESÉLŐ Apostol Akkor vette elő a Goya albumot.

FERENC Pokoli festmények. Fekete képek. Örültek. Vihogó, fogatlan banyák.

Gnóm férfiak. Torz roncsok. A pofájukon gonoszság.

APOSTOL NAGYAPJA Látod, milyen az ember? Rettentő. Látod?

FERENC Látom! ... Bár ne láttam volna!

MESÉLŐ Az idióta, aljas arcokból az apja könyörtelen tekintete nézett rá vissza.

FERENC (*vinnyogva*) Minden arcból! Minden torz arcból az apám gyilkos szeme.

A gonoszan parázsló. ... Nee! Apa! Nee!

MESÉLŐ (*segít neki, támogatja, átöleli*) Jól van. Semmi baj.

APOSTOL NAGYAPJA Vér. Különös nedv. Születés, halál, első szerelem, hódítás. Vele adózunk mindenért. Vér nélkül az embernek semmi nem megy. Emlékszel, mit dünnyög Mefisztó, amikor Faustot szerződés kötésre biztatja? „Jó lesz akármily kis levél. Tintád pedig legyen egyetlen cseppnyi vér.”

FERENC Sokszor nem értettem, mit beszél. Nem zavart, soha nem kért számon semmit. Rengeteg könyv vette körül. Asztalok sarkán tornyosultak. Halmokban álltak a padlásfeljárón, a mosókonyhában, a pincelépcsőkön. Hónapokig heverték nyitott könyvek a lakás legkülönbözőbb pontjain. Mindent elnézett, nyúlhattunk bármihez, de azt zokon vette, ha a könyveit ellapoztuk. Olyan volt az a lakás, mint egy alkímista-műhely. (*Apostol András felkönyököl*) Bőrkötésű könyvek, pergamentekercsek, öreg prések. Tudott könyvet kötni. Imádtam az enyv szagát. Legszívesebben odaköltöztem volna hozzájuk. Hozzá.

MESÉLŐ Ferenc élete otthon pokol volt. Kisiskolás korában az apja észrevette, hogy a takaró alatt, éjszaka, zseblámpával regényt olvas. Vékony kis karjánál fogva, fél kézzel emelte ki az ágyból, és falhoz vágta.

FERENC Apám piás volt, józanul is brutális és gonosz. Nem ember. Állat. Anyám ostoba. Mint a legtöbb nő. A testvéreim? Igénytelenek. Én vagyok a családban az első értelmiségi.

APOSTOL ANDRÁS Amikor fél évre elköltöztem a városból, átengedtem neki a szobámat. Tudjon hol tanulni. Hegyet mászott. Táncolt. Felvételire készült. Náluk nem lehetett megmaradni sem, nem hogy tanulni. Az apja... Nehéz eset volt.

FERENC Ez szerelmes fajta volt. (*mutat Apostol felé*) Szerencsére. Minden nő, minden dugás új szerelem. Marha! De nekem jó volt. Amikor egy új szerelem miatt elköltözött egy időre, az öreg odahívott a házba.

APOSTOL ANDRÁS Nagyapa öreg volt, de erős. A feje tiszta. Megtanította tanulni.

FERENC Öreg volt. Segítettem neki. Fát vágtam. Mosogattam. Takarítottam.

APOSTOL NAGYAPJA Meleg, barna szeme volt. Tele félelemmel. Jól elvöltünk. Segített is ebben-abbán. Sajnáltam őt.

APOSTOL ANDRÁS Nagypapa! Minden csajomat meg akarta dugni. Volt, akit sikerült.

FERENC Neked könnyű! Mindent készen kaptál. Könyveket. Festészetet. Muzsikát. Nyugalmat. Otthont. Műveltséget.

APOSTOL ANDRÁS Ez igaz. Megkaptam. De bűn az? ... Aznap éjjel, amikor a guatemalai rumot nyakaltad, későn értem haza. A vérről beszélgettetek.

APOSTOL NAGYAPJA Vérről? Miért beszélünk volna a vérről? Beszélünk erről-arról. Talán a vérről is. A Galápagos-szigetek teknőseiről. Régi filmekről. Fekete lyukakról. A világegyetem keletkezéséről. Gyógyfüvekről. Hogy a huszárvak hány kürtjelet voltak képesek megjegyezni.

FERENC Ezt barmoltad széjjel. Ebbe robbantál be.

APOSTOL NAGYAPJA Feldúlt voltál. Láttam, valami megrázott.

APOSTOL ANDRÁS Kidobott.

FERENC Engem nem dobott volna ki. Menj, próbáld meg újra.

APOSTOL NAGYAPJA Légy férfi. Rá se pillants, és a tiéd lesz.

APOSTOL ANDRÁS Ez nem az a helyzet. Lefeküdt velem.

APOSTOL NAGYAPJA Akkor meg? Soha nagyobb baj ne érjen.

APOSTOL ANDRÁS Egyszer. Aztán kidobott. Azt mondta: vége.

FERENC Nekem nem mondta volna. Engem nem dobott volna ki.

APOSTOL NAGYAPJA Meghasad a szíved. Belegebedsz. Egy év múlva pedig a nevét sem tudod majd. ... Hogy hívják?

FERENC Mária.

*Tánclépésekben, forogva jön, nagyon szép, nagyon fiatal, nagyon légies.
Apostol nagypapa megállítja. Keringőznek egy kicsit. Megállnak. Az öreg férfi keze
a lány derekán, de távol tartja magától, szemrevételezi, aztán, mint egy bálban,
kivezeti, majd visszajön. Végig zene nélkül.*

APOSTOL Mária.

FERENC Mária.

APOSTOL NAGYAPJA Banális. Valójában minden nő Mária. Vagy Éva. Éva ravasz és együgyű, kihívó és szerényen illatozó, alattomos és önfeláldozó: egyszóval: nő. A Máriákkal viszont mindig gond van. Felejtsd el.

APOSTOL ANDRÁS Nem lehet, nagypapa. Szeretem.

FERENC *(egyenesen Apostol Andrásához, számonkérően)* Épp Bartókot készültünk hallgatni...

APOSTOL ANDRÁS Ne haragudj. Te minden másnap kiöntöd nekem a lelked. Órákig hallgatom apádat, anyádat, a drogos húgodat, a lusta öcsédet. A lelki nyavalyáid. Egyszer én is érezhetem magam rosszul?

FERENC Téged nem kell vigasztalni. Olyan vagy, mint a keljfeljancsi. Mindent készen kaptál. Magadtól is feltápszkods.

MESÉLŐ Apostol András nem válaszolt. Gyertyát gyújtott, leoltotta a lámpákat, és a nagypapa feltette a lejátszóra a lemezt.

APOSTOL ANDRÁS Ahogy a hegedűk ismerős dongómuzsikája felzúmmögött, elnyújtóztam a vastag szőnyegen (*viszafekszik hullaként a helyére*), lehunytam a szemem, és úgy élveztem végig a muzsikát, hogy szinte lélegzetet sem vettem.

APOSTOL NAGYAPJA A muzsika felcsendült, és láttam, ahogy enyhül benne a feszültség. Percről percre nyugodtabb lett. Ezt tőlem tanulta.

FERENC A gyertyafény elkedvetlenített. Az üres utcán akartam lenni. Magányra vágytam. Hogy kitisztuljon a fejem.

Sötétség. Muzsika.

(folytatjuk)

